

εὐτελῇ φαγήσιμα· οἱ ναοὶ ἐστολίζοντο ἀπὸ τοὺς ἀρρῶ-
στους μὲ σκεύη καὶ παντὸς εἶδους ἀναθήματα βαρύτι-
μα, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐλάμβανον χρηματικούς μισθοὺς τόσον
πλέον βαρεῖς, ὅσον πλειότερας καὶ ἀρρώστων αἰτίας,
καὶ μωρίας ἀφορμὰς, παρὰ τοὺς πένητας ἔχουσιν οἱ
πλοῦσιοι. Διὰ μόνην τὴν εἰκόνα τῆς Ἀφροδίτης ἀφιε-
ρωμένην εἰς τὸ Ἀσκληπίειον τῆς Κῶ, ἐχάρισεν εἰς τοὺς
Κῶους ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ ἑκατὸν ταλάντων φόρον,
καὶ τὴν μετέφερεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ περιβόητος
λαοπλάνος Ἀλέξανδρος ἐκέρδαινε εἰς τὸ Ἀσκληπίειον
τοῦ Πόντου, ἀπὸ μόνους τοὺς χρησμούς, ὁκτὼ μυριάδας
δραχμῶν κατ' ἔτος."

Εἰς ὅλα τὰ Ἀσκληπίεια ταῦτα συνείδισον οἱ ἱερεῖς
νὰ κρεμῶσι πινακίδια, ἐφ' ὧν ἐπέγραφον τὸ εἶδος τῆς
νόσου ἐκάστου ἀρρώστου, καὶ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας,
πάντοτε ὁμῶς αὐτὴν παριστάνοντες ὡς διὰ θαύματος
γενομένην. Ἐκ τῶν πινακιδίων τούτων τινὰ διεσώ-
θησαν μέχρι τῆς σήμερον· ἰδοὺ δὲ τὰ περιεχόμενα
τεσσάρων.

1. Εἰς τυφλὸν τινα, Κάϊον τὸνομα, ἐδόθη ἐσχάτως
ὁ ἐπόμενος χρησμός:—"Νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν βωμὸν
ὡσεὶ βλέπων" ἔπειτα νὰ βαδίσῃ ἐκ δεξιῶν εἰς ἀριστε-
ρὰ, νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοὺς πέντε δακτύλους τῆς
δεξιᾶς χειρὸς του, ἐπομένως δὲ νὰ ὑψώσῃ τὴν χεῖρα,
καὶ νὰ βάλῃ αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν." Καὶ ἰδοὺ!
τὸ πλῆθος ἶδε τὸν τυφλὸν ὅτι ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς,
καὶ ἐχάρησαν ὅτι τοιαῦτα θαύματα λαμπρύνουσι τὴν
βασιλείαν τοῦ αὐτοκράτορος ἡμῶν Ἀντωνίνου.

2. Εἰς τὸν Λούκιον, ὁ ὅποιος τόσον δεινῶς ἐπασχεν
ἀπὸ ἀλγηδόνα εἰς τὴν πλευρὰν, ὥστε οὐδεὶς ἤλπιζε
τὴν ἀνάβρυσιν αὐτοῦ, ἀπεκρίθη ὁ Θεὸς τὰ ἐπόμενα:—"Πλησιάσον
εἰς τὸν βωμὸν· λάβε στάκτην, μίξον
αὐτὴν μὲ οἶνον, ἔπειτα δὲ πλαγιάσον ἐπὶ τοῦ πονεμέ-
νου πλευροῦ σου." Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνέλαβε, καὶ δη-
μοσίᾳ ἀπέδωκεν εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεόν, συγχαίρον-
τος καὶ τοῦ πλήθους.

3. Ὁ Ἰουλιανὸς ἔπνευεν αἷμα, καὶ οὐδεὶς εἶχεν ἐλ-
πίδα περὶ τῆς ἀναρρώσεώς του· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπε,
"Πλησιάσον, λάβε πιτυίδας (κοκκουνάρια) ἐκ τοῦ βωμοῦ,
καὶ τρῶγε αὐτάς μὲ οἶνον τρεῖς ἡμέρας." Καὶ ὁ ἄνθρωπος
ἀνέλαβε, καὶ ἐλθὼν εὐχαρίστησεν εἰς τὸν Θεὸν ἐνώπιον
τοῦ λαοῦ.

4. Τυφλὸς τις στρατιώτης, Βαλέριος Ἀσπερ ὀνομα-
ζόμενος, ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀπάντησιν ταύτην·
"Νὰ μίξῃ μὲ γάλα τὸ αἷμα λευκοῦ ἀλεκτρυόνος, καὶ
νὰ κάμῃ ἐξ αὐτῶν ἀλοιφήν, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ τρίβῃ
τρεῖς ἡμέρας τοὺς ὀφθαλμοὺς του." Καὶ ἰδοὺ! ὁ τυ-
φλὸς ἀνέλαβε τὸ φῶς του, καὶ ἤλθε, καὶ δημοσίᾳ εὐ-
χαρίστησεν εἰς τὸν Θεόν.

Τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥώμης οἱ ἄρχοντες ἐπεκύ-
ροναν καὶ ἐπεκρότουν εἰς τὰς ἀτοπίας ταύτας. Περὶ
κάνενός φιλοσόφου ἢ σοφοῦ δὲν ἀναγινώσκουμεν ὅτι
κατέκρινεν αὐτάς. Ὁ Σωκράτης, ὅστις ἀναμφισβητή-
τως ἦτον ὁ πλέον πεφωτισμένος ἠθικολόγος τοῦ καιροῦ

του, διέταξεν ἀποθνήσκων νὰ θυσιάσωσιν ἀλεκτρυόνα
εἰς τὸν Ἀσκληπιόν. Ἄν δὲ ὁ μέγας οὗτος σοφὸς μὲ
τὴν ῥητὴν αὐτοῦ διαταγὴν ἐπεκύρωσε τοιαύτην παχυ-
λὴν δεισιδαιμονίαν, πόση πλάνη πρέπει νὰ κατεκυρί-
ευε τὸν χυδαῖκὸν νοῦν;

Ἄλλη δεισιδαιμονία τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τῆς Αἰγύπτου
καὶ Περσίας εἰσαχθεῖσα, ἦτον ἡ πίστις εἰς τὰς μαγι-
κὰς δυνάμεις τῶν περιάπτων. Βοτάναι τινὲς
ἐλογίζοντο γοητευτικά, καὶ ἐκρεμάζοντο περὶ τὸν τρά-
χηλον, ἢ ἐκρύπτοντο εἰς μέρος τι τῶν φορεμάτων, ὡς
διὰ ν' ἀποκρούσι μιάσματα, ἢ νὰ θεραπεύωσι κα-
κοήθεις ἀσθενείας. Μικρὰ κομμάτια κοκκάλου, κατε-
σκευασμένου εἰς δακτυλίδια καὶ ἄλλα στολίσματα,
ἐπιστενέτο ὅτι ἔχουσιν ὅμοιον μαγικὸν ἀποτέλεσμα.
Ἰχνη τῆς δεισιδαιμονίας ταύτης, ὡς καὶ τινων ἄλλων,
ὑπάρχουσι καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη.

Τὸ λύειν δύσκολα ζητήματα διὰ κλήρων ἦτον ἀρ-
χαιοτάτη συνήθεια, ἐπικρατήσασα εἰς πολλὰ τῶν ἀνα-
τολικῶν ἔθνων πρὶν ἀκόμη φανῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα.
Ἐγίνετο δ' ἡμαντεία κατὰ διαφόρους τρόπους. Εἰς
ἦτο νὰ στήνωσι δύο ξυλάρια εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ προσ-
διορίζεται τὸ ζήτημα ἐκ τῆς διευσύνσεως κατ' ἣν ἐπι-
πτον. Εἰς τὴν ἀρχαίαν ταύτην πράξιν κατέφυγον καὶ
οἱ Ἰσραηλῖται, οἵτινες δι' αὐτὴν καὶ ἄλλας μωρίας
δικαίως ἐπεπλήσσοντο:—"Ὁ λαὸς μου συμβουλευέται τὰ
ξύλα του, καὶ ἡ ῥάβδος του ἀποκρίνεται εἰς αὐτόν!"
ᾠση δ' 12. Καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔρρι-
πτον λαχνούς διὰ κύβων, ἢ δι' ἐπιγεγραμμένων λιθα-
ρίων, ἀλλὰ κοινότερον διὰ στίχων ἀπὸ σκευῶς τι συρο-
μένων, ἢ διὰ ποιήματος κατὰ τύχην ἀνοιγομένου. Ὁ
πλέον εὐπόλητος τρόπος τοῦ διὰ κλήρων μαντεύεσθαι
ἦτον ὁ διὰ τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων. Τῆς Ἰλιάδος
ἀνοιγομένης, οἱ πρῶτοι στίχοι, ἐφ' οὓς ἐπιπτεν ὁ ὀφ-
θαλμὸς, ἐδηλοποῖουν τὴν τύχην, ἢ ἀπεκρίνοντο εἰς
τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἐρωτῶντος. Ὁ Βιργίλιος εἶχε τὴν
αὐτὴν ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Ῥωμαῖοις. Ἀκόμη δὲ καὶ
οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ δὲν ἦσαν ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰς μα-
ταίας ταύτας πλάνας. Εἰς δυσκόλους καὶ ἀμφιβόλους
περιστάσεις, ἔδεικτον τὴν χεῖρα εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία, ἢ
εἰς τὸ Ψαλτήριον, διεύθυνσιν καὶ βοήθειαν ζητοῦντες.
Ὁ Ἀγ. Αὐγουστίνος εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἰανουάριον ἐπι-
στολὴν του ἐπικυροῖ τὴν πράξιν ταύτην, ἂν ἐγίνετο διὰ
πνευματικῶν τέλους. Ἐπεκράτει δὲ οὐχὶ μόνον κατὰ
τὸ διάστημα τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλὰ καὶ πολὺν χρόνον
μετέπειτα, ἐν ἰσχύϊ οὖσα καὶ τὴν δεκάτην ἐβδόμην
ἑκατονταετηρίδα.

ΠΕΡΙ ΧΑΛΑΖΗΣ.

Ἡ ΧΑΛΑΖΑ, ὡς κοινῶς γνωρίζομεν, δὲν ἔχει πάν-
τοτε τὸ αὐτὸ μέγεθος· συνήθως μὲν εἶναι ὡς κόκκος
μικρὸς· πολλάκις ὁμῶς ἔχει τοσοῦτον ὄγκον, ὥστε ἀφα-
νίζει τὰ διάφορα σώματα ἐπὶ τῶν ὁποίων πίπτει. Πα-
ραλείποντες τὰς μυθώδεις εἰδήσεις, καὶ ἐπιστηριζόμενοι
εἰς τὰς μαρτυρίας γνωστῶν φυσικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐμέτρη-

σαν τὸ βάρος αὐτῆς καὶ τὴν διάμετρον, βεβαιούμεν, ὅτι εἰς πολλοὺς τόπους ἐπесе χάλαζα σχεδὸν λιτριάια.

Τὸ σχῆμα αὐτῆς συνήθως μὲν εἶναι στρογγύλον, πολλάκις δὲ ἐπίμηκες καὶ ὀξύ, καὶ ἐνίοτε πλατυσμένον. Ἡ δὲ ἐσωτερικὴ κατασκευὴ τῆς εἶναι ἀξιοπερίεργος, καὶ δεικνύει τὴν βαθμὴν αὐξήσιν τῆς. Καὶ τὸ μὲν κέντρον αὐτῆς εἶναι σκιερὸν, περιζωννύεται δὲ ἀπὸ συγκεντρικὰ στρώματα διαδοχικῶς διαφανῆ καὶ σκιερά. Παρατηρεῖται ὅμως καὶ χάλαζα ἀκτινοειδῆς ἀπὸ τοῦ κέντρου ἕως τῆς ἐπιφανείας τῆς.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς, ἀναφέρονται καὶ τὰς περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι προηγούνται, ἢ συνοδεύουσι τὴν πτώσιν αὐτῆς. Ἡ χάλαζα εἶναι μὲν συνήθως προοίμιον τῶν ῥαγδαίων βροχῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ συνοδεύεται, πλὴν ποτὲ δὲν παρακολουθεῖ. Ἡ διάρκεια τῆς πτώσεως τῆς εἶναι μικροτάτη, φθάνουσα τὸ πολὺ ἕως ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας. Ἀλλ' ἡ ποσότης τοῦ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο πίπτοντος ἀπὸ τὰ νέφη πάγου εἶναι ἀξιοθαύμαστος· ἐνίοτε σκεπάζει τὴν γῆν μὲ στρώμα πολλῶν δακτύλων πάχους.

Ὅποιαν φθορὰν ἐπιφέρει καὶ ὡς ἐκ τοῦ βάρους τῆς καὶ ὡς ἐκ τῆς ταχύτητος, τὴν ὁποῖαν ἀποκτᾷ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, εἰς τὰ ἐπίγεια σώματα, καθεὶς δύναται νὰ τὸ φαντασθῇ. Εἶναι ὅμως παρατηρημένον, ὅτι συνήθως μὲν πίπτει τὴν ἡμέραν, σπανίως δὲ τὴν νύκτα, καὶ συχνότερα τὸ θέρος παρὰ τὸν χειμῶνα. Τὰ νέφη, ἐκ τῶν ὁποίων πίπτει, εἶναι ἐκτεταμένα, παχύτατα, καὶ ἐπισκιάζουσι πολὺ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας· τὸ δὲ ὕψος αὐτῶν εἶναι πολλὰ μικρὸν, διότι οἱ ὄρεινοὶ βλέπουσι πολλάκις τὰ νέφη ὑπὸ ἑαυτοὺς καλύπτοντα τὰς πεδιάδας μὲ χάλαζαν· ὀλίγον πρότερον τῆς χαλάζης γίνεται θόρυβος ὅμοιος μὲ τὸν θόρυβον καρῶν τριβομένων μεταξὺ τῶν εἰς σάκκον, καὶ τὸν ὁποῖον ἀκούουσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Τελευταῖον, ἡ πτώσις τῆς χαλάζης συνοδεύεται πάντοτε μὲ ἠλεκτρικὰ φαινόμενα, καὶ ποτὲ μὲν ἀκούονται βρονταί, προηγούμεναι τοῦ θορύβου, περὶ τοῦ ὁποίου ὠμιλήσαμεν, ποτὲ δὲ ὁ θόρυβος οὗτος ἀκούεται ταυτοχρόνως μὲ τὴν πτώσιν τῆς χαλάζης.

Ἰδοὺ δὲ ὁποῖαι εἶναι αἱ γνῶμαι τῶν σοφῶν ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς χαλάζης. Ἀλλοτε μὲν ἐδόξαζον, ὅτι εἶναι σταγόνες βροχῆς κρυσταλλούμεναι εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ ὅτι, παρασυρόμεναι ὀριζοντίως ἢ πολλὰ πλάγιως ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων, συναπαντῶσιν εἰς τὴν πτώσιν τῶν ἄλλας σταγόνας, τὰς ὁποίας παγόνουσι διὰ τῆς ἐπαφῆς τῶν, καὶ προσκολλῶσι περὶ ἑαυτὰς σφαιροειδῶς. Πλὴν ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶναι ἀπίθανος, διότι τὸ μεταξὺ τῶν νεφῶν καὶ τῆς γῆς διάστημα εἶναι ἐν γένει πολλὰ μικρὸν ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τοῦ κόκκου τῆς χαλάζης, ἢ περιφέρεια τῆς ὁποίας ἐνίοτε εἶναι ὑπὲρ τοὺς 14 δακτύλους.

Ὁ περίφημος Βόλτας μᾶς ἔδωκε τὴν πιθανωτέραν θεωρίαν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς χαλάζης, μολονότι δὲν ἐξηγεῖ τὰς περιστάσεις ὁλας, καὶ μᾶς ἀφίνει εἰς μεγάλην ἀμφιβολίαν.

Ὁ Βόλτας ὑποθέτει δύο νέφη θυελλώδη, ἀντιθέτως ἠλεκτρισμένα, κείμενα τὸ ἐν ἄνω τοῦ ἐτέρου, καὶ ὀλίγον ἀπέχοντα μεταξύ τῶν· ἡ δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις εἶναι τοσαύτη, ὥστε διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐπενεργοῦν συγχρόνως ἐπὶ κόκκων τῆς χαλάζης, κειμένων μεταξὺ τῶν δύο τούτων νεφῶν. Καὶ ὑποτεθέντος, ὅτι εἰς τὸ ἄνω νέφος ἐσχηματίσθησαν κατὰ πρῶτον μικροὶ κόκκοι χαλάζης διὰ τοῦ ψύχους, τοῦ προερχομένου εἴτε ἀπὸ ταχεῖαν ἐξάτμισιν, εἴτε ἀπὸ ἄλλην οἰανδήποτε αἰτίαν, οἱ κόκκοι οὗτοι θέλουσι πέσειν ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους τῶν ἐπὶ τοῦ κάτω νέφους, θέλουσι συμμερισθῇ τὸν ἠλεκτρισμὸν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου θέλουσιν ἀπωσθῇ πρὸς τὰ ἄνω· οὕτω θέλουσιν ἐφελκυσθῇ ὑπὸ τοῦ ἄνω νέφους, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ πρότερον τοὺς ἠλεκτρίσῃ, θέλει τοὺς ἀπωθήσειν, καὶ ἄλιν ἠλεκτρισθέντες ὑπὸ τοῦ κάτω θέλουσιν ἐφελκυσθῇ ὑπὸ τοῦ ἄνω, καὶ οὕτω καθεξῆς. Τούτου τεθέντος, οἱ κόκκοι τῆς χαλάζης περιαγόμενοι μεταξύ τῶν δύο τούτων νεφῶν παγόνουσι περὶ αὐτοὺς τοὺς ὑδατώδεις ἀτμοὺς τοῦ ἀέρος, καὶ αὐξάνουσιν οὕτω τὸν ὄγκον, μέχρις οὗ ὑπερσχύσασα ἐπ' αὐτῶν ἡ ἐνέργεια τῆς βαρύτητος τοὺς ῥίψῃ κατὰ γῆς.

Αὕτη ἡ μεταξύ τῶν δύο ἐπικειμένων νεφῶν πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω κινήσις τῆς χαλάζης ἐξηγεῖ μάλιστα τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον ἀκούομεν εἴτε πρὸ τῆς πτώσεως εἴτε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πτώσιν τῆς χαλάζης. Ἐξηγεῖ πρὸς τούτοις τὴν ἐσωτερικὴν κατασκευὴν αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὰ σκιερά καὶ διαφανῆ σφαιροειδῆ στρώματα μᾶς φανερόνουσι τὰς ἐποχὰς τοῦ σχηματισμοῦ.

Καταλαμβάνομεν ἤδη ἀπὸ τὴν σύντομον ταύτην ἐκθεσιν, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς χαλάζης εἶναι δυσερμήνευτον, καὶ ὅτι χρειάζονται πολλὰ καὶ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις πρὸς ἀκριβῆ ἐξήγησιν ὅλων τῶν περιστάσεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται. Πολλοὶ διὰ νὰ προφυλάξωσι τὰς πεδιάδας ἀπὸ τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τῆς χαλάζης ἔστησαν κατὰ διαστήματα ξυλίνους ῥάβδους 20 ἢ 30 ποδῶν ὕψους, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὁποίων ἐπροσκόλλησαν αἰχμὴν ἐκ σιδήρου ἢ χαλοῦ, συγκοινωνοῦσαν διὰ μεταλλίνου σύρματος ἢ διὰ χορδῆς μὲ τὸ ἔδαφος. Τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζουσιν ἀντιχαλάζια (paragrèles), δὲν εἶναι ἐπιστημονικὴ εφεύρεσις, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσωσι τὸν σχηματισμὸν τῆς χαλάζης, διότι ἀγνοεῖται, ἂν ὁ ἠλεκτρισμὸς συμβάλῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν αὐτῆς. Πλὴν καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὰ ἀντιχαλάζια δὲν δύναται ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν νὰ οὐδετερώσωσι τὸν ἠλεκτρισμὸν τῶν νεφῶν.—ΦΥΣΙΚΗ ΕΜ. ΨΥΧΑ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΝ ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ.

ΤΑ πάθη τῶν γυναικῶν εἰς τὸν ἡμέτερον τοῦτον κόσμον εἶναι μεγαλύτερα παρ' ὅσον φαίνονται εἰς ἐπιπολαίους παρατηρητάς. Κρυφίως καὶ σιωπηλῶς δεικνύουσι πολλάκις ἥρωϊκὴν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν. Πάντοτε ὑπάρχον ἐν ἀφανείᾳ πολυάριθμοι γυναῖκες, νέαι